

Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου Α

Ασημίνα Μ.Ράλλη,
Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ
Κυψέλη 505

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

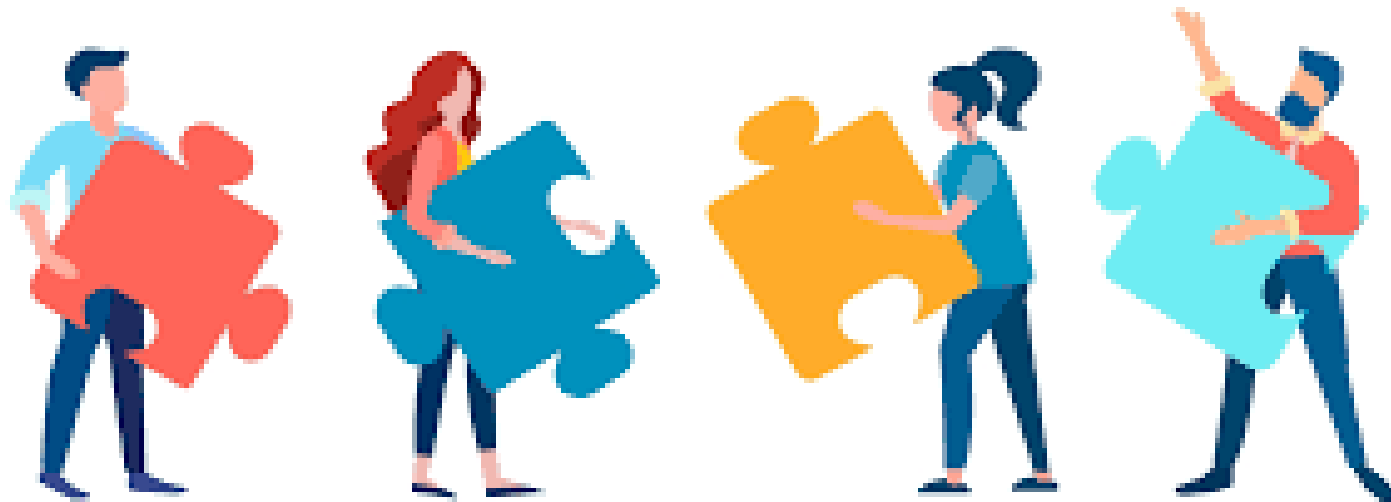

Διάλεξη 1: Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Σχέδιο μαθήματος

- Γνωριμία της ομάδας
- Περιγραφή του μαθήματος «Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου Α»
- Κυβερνοψυχολογία
- Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο:
ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία
- Σχετική βιβλιογραφία
- Οργάνωση παρουσιάσεων

Γνωριμία της ομάδας

Διάλεξη 1: Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Γνωριμία της ομάδας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

1. Γιαννακού Ευαγγελία

2. Γιαννακού Νικολέτα

3. Γκόντζος Ιάσων Παναγιώτης

4. Δραγγανάς Κωνσταντίνος

5. Κοκκάκη Άννα

6. Κοτζιά Μαρία Ελένη

7. Κυριαζοπούλου Ελένη

8. Κωστόπουλος Νικόλαος

9. Μασούρα Θεοδώρα

10. Νίτα Άννα

11. Παναγιωτοπούλου

Νικολέττα

12. Παντελιδάκης Άγγελος

13. Παπακώστα Ολυμπία

14. Παππά Αικατερίνη

15. Παππά Κωνσταντίνα

16. Ποθητάκη Άννα

17. Ραδιώτη Νίκη

18. Ρουμπέα Γεωργία

19. Σιδηροπούλου Άννα

20. Χριστονάση Αθηνά

21. Χωραΐτης Χαράλαμπος

ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΑ

ΓΚΟΝΤΖΟΣ ΙΑΣΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΔΡΑΓΓΑΝΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΚΟΚΚΑΚΗ ΑΝΝΑ

ΚΟΤΖΙΑ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΜΑΣΟΥΡΑ ΔΩΡΑ

ΝΙΤΑ ΑΝΝΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

ΠΑΝΤΕΛΙΔΑΚΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ

ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ
ΟΛΥΜΠΙΑ

ΠΑΠΠΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΠΑΠΠΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΟΘΗΤΑΚΗ ΑΝΝΑ

ΡΑΔΙΩΤΗ ΝΙΚΗ

ΡΟΥΜΠΕΑ ΠΟΥΛΑ

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΝΑ

ΧΡΙΣΤΟΝΑΣΗ ΑΘΗΝΑ

ΧΩΡΑΪΤΗΣ ΧΑΡΗΣ

Περιγραφή του μαθήματος

«Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου Α»

Τρίτη: 16.00-18.00,

Αίθουσα: 543

Ιστοσελίδα μαθήματος

<https://eclass.uoa.gr/courses/PSYCH231/>

Περιγραφή του μαθήματος

Συντονίστρια/Διδάσκουσα:

Ασημίνα Μ. Ράλλη, Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ, **E-mail:** asralli@psych.uoa.gr,

Άλλοι διδάσκοντες

Πέτρος Ρούσσος: Καθηγητής Γνωστικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ,
Email: roussosp@psych.uoa.gr

Σπύρος Τάνταρος: Καθηγητής Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ,
Email: sgtan@psych.uoa.gr

Μαρία Δάρα: Ψυχολόγος (MSc)-Ψυχοθεραπεύτρια, Γραμμή Βοήθειας Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου **E-mail:** m_dara_dh@yahoo.gr

Περιγραφή του μαθήματος

«Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου I»

- Η σχέση των παιδιών και των εφήβων με το διαδίκτυο αποτελεί ένα νέο πεδίο έρευνας στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία.
- Στόχος του μαθήματος είναι να συζητηθούν **σημαντικές αναπτυξιακές προκλήσεις**
 - που εμφανίζονται στη ζωή των παιδιών προσχολικής, σχολικής αλλά και εφηβικής ηλικίας μέσα από τη χρήση του διαδικτύου
 - σύμφωνα με **σύγχρονα ερευνητικά ευρήματα.**

Ημερομηνία	Διαλέξεις	Τίτλος	Παρουσιάσεις άρθρων	Ομιλητές
7/10	1η	Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία		A. Μ. Ράλλη
14/10	2η	Παιδιά και έφηβοι στην εποχή της οθόνης	📖	A. Μ. Ράλλη
21/10	3η	Η χρήση του διαδικτύου και οι επιδράσεις της στην ανάπτυξη των παιδιών	📖	A. Μ. Ράλλη
4/11	4η	Διαδίκτυο και γνωστική ανάπτυξη	📖	A. Μ. Ράλλη
11/11	5η	Διαδικτυακά παιχνίδια, παιδιά και έφηβοι		Π. Ρούσσος
18/11	6η	Διαδίκτυο και ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων	📖	Σ. Τάνταρος
25/11	7η	Διαμόρφωση ταυτότητας στην εφηβεία και διαδίκτυο	📖	Σ. Τάνταρος
2/12	8η	Οικογένεια και διαδίκτυο	📖	Σ. Τάνταρος
9/12	9η	Σεξουαλικότητα και Διαδίκτυο	📖	Μ. Δάρα
16/12	10η	Προγράμματα ενημέρωσης για το διαδίκτυο σε παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς	📖	Μ. Δάρα
23/12	11η	Η εμπειρία της γραμμής βοήθειας του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου	📖	Μ. Δάρα
13/1	12η	Παρουσιάσεις εργασιών	📖	A. Μ. Ράλλη
20/1	13η	Παρουσιάσεις εργασιών	📖	A. Μ. Ράλλη

Περιγραφή του μαθήματος «Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου Α»

- Αξιολόγηση

- Το μάθημα αξιολογείται με τους εξής τρόπους, συνδυαστικά:
 - (α) προφορική παρουσίαση ερευνητικού άρθρου, εύρεση ενός ακόμη σχετικού άρθρου και σχεδιασμός/συγγραφή ερευνητικού πρωτοκόλλου (30%)
 - (β) Κριτική ανασκόπηση με θέμα το περιεχόμενο των διαλέξεων «Αναπτυξιακές προκλήσεις στη χρήση του διαδικτύου Α» Π.χ. Οι επιπτώσεις την χρήσης του διαδικτύου στη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών (50%)
- Δημιουργία επιμορφωτικής παρουσίασης που να σχετίζεται με την κριτική ανασκόπηση η οποία θα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς ή γονείς (10%)
- Προφορική παρουσίαση της επιμορφωτικής παρουσίασης (10%).

Άρθρα για παρουσιάσεις

Ημερομηνία	Διαλέξεις	Τίτλος	Παρουσιάσεις άρθρων	Ομιλητές
7/10	1 ^η	Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία		A. Μ. Ράλλη
14/10	2 ^η	Παιδιά και έφηβοι στην εποχή της οθόνης	3 φοιτητές	A. Μ. Ράλλη
21/10	3 ^η	Η χρήση του διαδικτύου και οι επιδράσεις της στην ανάπτυξη των παιδιών	3 φοιτητές	A. Μ. Ράλλη
4/11	4 ^η	Διαδίκτυο και γνωστική ανάπτυξη	2 φοιτητές	A. Μ. Ράλλη
11/11	5 ^η	Διαδικτυακά παιχνίδια, παιδιά και έφηβοι		Π. Ρούσσος
18/11	6 ^η	Διαδίκτυο και ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων	2 φοιτητές	Σ. Τάνταρος

Ημερομηνία	Διαλέξεις	Τίτλος	Παρουσιάσεις άρθρων	Ομιλητές
25/11	7η	Διαμόρφωση ταυτότητας στην εφηβεία και διαδίκτυο	2 φοιτητές	Σ. Τάνταρος
2/12	8η	Οικογένεια και διαδίκτυο	2 φοιτητές	Σ. Τάνταρος
9/12	9η	Σεξουαλικότητα και Διαδίκτυο	2 φοιτητές	Μ. Δάρα
16/12	10η	Προγράμματα ενημέρωσης για το διαδίκτυο σε παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς	2 φοιτητές	Μ. Δάρα
23/12	11η	Η εμπειρία της γραμμής βοήθειας του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου	2 φοιτητές	Μ. Δάρα
13/1	12η	Παρουσιάσεις εργασιών	10 παρουσιάσεις X 10 λεπτά	Α. Μ. Ράλλη
20/1	13η	Παρουσιάσεις εργασιών	10 παρουσιάσεις X 10 λεπτά	Α. Μ. Ράλλη

Κυβερνοψυχολογία

- Περίπου το 58% από τα 7 δισεκατομμύρια των ανθρώπων παγκοσμίως χρησιμοποιούν το διαδίκτυο (Clement, 2019).
- Το διαδίκτυο έχει επηρεάσει τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, τα πρότυπα επικοινωνίας, ακόμη και την ταυτότητα των ανθρώπων.
- Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια **έκρηξη ερευνών που εστιάζουν στην αλληλεπίδραση μεταξύ της τεχνολογίας και της ανθρώπινης συμπεριφοράς μέσα από το πρίσμα της ψυχολογίας**, οδηγώντας στην εμφάνιση του επιστημονικού πεδίου της Κυβερνοψυχολογίας.
- Η Κυβερνοψυχολογία
 - αφορά στην κατανόηση των ψυχολογικών διεργασιών που αφορούν στις τεχνολογικά αλληλένδετες ανθρώπινες συμπεριφορές (Atrill-Smith et al., 2019).
 - χαρακτηρίζεται από διεπιστημονικότητα, βασίζεται σε μια σειρά από θεωρητικές προοπτικές και συνεχίζει να εξελίσσεται.

Κυβερνοψυχολογία

- **Εκτεταμένη αναγνώριση της Κυβερνοψυχολογίας** μέσω επαγγελματικών ενώσεων, όπως η American Psychological Association (APA), καθώς και μέσω νέων περιοδικών, συνεδρίων, ερευνητικών προγραμμάτων.
- Επιπλέον, **η κυβερνοψυχολογία έχει εφαρμογές** σε πάρα πολλά πεδία όπως η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη, το εργατικό δυναμικό, η ασφάλεια και η κλινική πράξη.

Κυβερνοψυχολογία

- Οι ερευνητικές μελέτες στο πεδίο της Κυβερνοψυχολογίας εστιάζουν στους παρακάτω πέντε τομείς:
- α. Διαδικτυακή συμπεριφορά και προσωπικότητα (online behavior and personality)
- β. χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και ψυχολογική λειτουργία
- γ. διαδικτυακά παιχνίδια
- δ. τηλεψυχολογία
- ε. εικονική πραγματικότητα,
- ζ. τεχνητή νοημοσύνη και εφαρμογές.
- Επιπλέον, θέματα που σχετίζονται με την ηθική, την κλινική εργασία, την ηλικία την αναπηρία, την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα αποτελέσουν μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις στην Κυβερνοψυχολογία.
 - <https://www.youtube.com/watch?v=RsNX7WggKBk>

Διάλεξη 1: Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- Τα παιδιά, οι έφηβοι και το διαδίκτυο αποτελούν ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία.
- Είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι αναπτυξιακοί ψυχολόγοι πως τα παιδιά και οι έφηβοι ζουν ταυτόχρονα σε ένα πραγματικό όσο και σε ένα εικονικό κόσμο.

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- **Βασικά θέματα αυτού του νέου τομέα:**
- **Επικοινωνία, κοινωνική ανάπτυξη και Διαδίκτυο.**
 - Π.χ. Πως αλληλεπιδρούν τα παιδιά και οι έφηβοι για να συν-κατασκευάσουν τα δικά τους περιβάλλοντα επικοινωνίας τα οποία μπορεί να είναι **θετικά** (πληροφόρηση, γνωστική ανάπτυξη κλπ) ή **αρνητικά** (ιδιωτικότητα, την ασφάλεια, την πορνογραφία, το έγκλημα στο Διαδίκτυο, την εικονική κοινότητα και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας).
- **Γνωστική ανάπτυξη, ακαδημαϊκά επιτεύγματα και Διαδίκτυο (Jackson et al. 2006).**
- **Έφηβοι σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο του Διαδικτύου.**
 - Π.χ. αλληλεπίδραση σε μια διαδικτυακή κοινότητα που αποτελείται από περισσότερους από **3.000 εφήβους που εκπροσωπούν 139 χώρες (Cassell et. al. 2006); αυξανόμενη σημασία των πληροφοριών για την υγεία στο Διαδίκτυο για τους εφήβους στον Τρίτο Κόσμο.** Borzekowski, Fabil και Asante 2006)

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο:

ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- **Η χρήση του διαδικτύου και η σχέση της με τις ηλικιακές ομάδες**
- **Πώς πρέπει να σκεφτόμαστε το Διαδίκτυο από μια αναπτυξιακή προοπτική;**
 - **Μοντέλο των επιδράσεων** (the effects model) δημοφιλές στην έρευνα για την τηλεόραση (π.χ. Zillmann & Bryant, 2002). Π.χ. «Ποια είναι η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στην επιθετική συμπεριφορά;» Το μοντέλο βασίζεται στους θεατές και όχι στους ηθοποιούς (σε αυτούς που ενεργούν). Ωστόσο, η διαδραστικότητα του Διαδικτύου και η δραστηριότητα των χρηστών του καθιστούν τον ρόλο του θεατή λιγότερο σημαντικό, μειώνοντας έτσι την γενίκευση του μοντέλου των επιδράσεων για την έρευνα στο διαδίκτυο.
 - **Το μοντέλο χρήσεων και ικανοποίησης** (the Uses and Gratification model) - από μελέτες στο πεδίο της επικοινωνίας - **για τους ψυχολόγους κίνητρα και ανάγκες**- αποτελεί μια άλλη θεωρητική προσέγγιση που προχωρά πέρα από τις επιδράσεις και τους θεατές (Borzekowski et al., 2006).
 - Π.χ. «Ποιες είναι οι χρήσεις του Διαδικτύου και τι αποκομίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι από αυτό;»
 - Π.χ. για τους εφήβους η ικανοποίηση μπορεί να κυμαίνεται από την παγκόσμια εμπειρία ηγεσίας (Cassell et al.) έως την ταυτότητα και τη σεξουαλικότητα (Subrahmanyam et al.) έως τον αυτοτραυματισμό και την αυτοαντίληψη (Whitlock et al.).

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- **Μετακίνηση των θεωριών προς την κατανόηση των αναπτυξιακών κατασκευών (developmental constructions) από τους νεαρότερους χρήστες του διαδικτύου. Εστιάζοντας πέρα από την χρήση και την ικανοποίηση στις ατομικές λειτουργίες και ανάγκες σε σχέση με το διαδίκτυο.**
- Αυτή η επέκταση μπορεί να γίνει σε 4 επίπεδα:
 - Το Διαδίκτυο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί
 - 1. ως ένα νέο πολιτισμικό εργαλείο** (Vygotsky, 1935/1978) ή, καλύτερα, ως ένα κιτ πολιτισμικών εργαλείων. επειδή το μοιράζονται πολλοί άνθρωποι, έχει κανόνες (π.χ. πρότυπα επικοινωνίας) που μεταδίδονται σε νέες γενιές χρηστών.
 - 2. ως ένα νέο κοινωνικό περιβάλλον** στο οποίο τα καθολικά ζητήματα των εφήβων όπως η ταυτότητα, η σεξουαλικότητα και η αίσθηση της αυτοεκτίμησης διαδραματίζονται σε έναν εικονικό κόσμο και συνδιαμορφώνονται από τους εφήβους.

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο:

ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

3. ως ένα νέο αντικείμενο γνωστικής λειτουργίας, ένα γιγάντιο εικονικό σύνθετο δίκτυο δικτύων που επηρεάζει τη γνωστική ανάπτυξη. Σε αντίθεση με την εκτεταμένη αναπτυξιακή βιβλιογραφία που έχει τεκμηριώσει πότε, πώς και γιατί τα παιδιά καταλαβαίνουν φυσικές, κοινωνικές και νοητικές έννοιες (π.χ. Carey, 1985; Gopnik, Meltzoff, & Kuhl, 1999; Keil, 1989; Wellman & Gelman, 1998), η έρευνα για την κατανόηση των σύνθετων αντικειμένων από τα παιδιά όπως το Διαδίκτυο είναι σπάνια.

- Το Διαδίκτυο
- σε αντίθεση με την τηλεόραση και με τον υπολογιστή (τεχνολογικά κατασκευάσματα με τεράστια κοινωνική πολυπλοκότητα)
- είναι μια υβριδική κατασκευή από τεχνητά (π.χ. οθόνες υπολογιστών και πληκτρολόγια), κοινωνικά (π.χ. επικοινωνίες με ανθρώπους) και νοητικά συστήματα (π.χ. αόρατη εικονικότητα).
- το Διαδίκτυο είναι ένα γιγάντιο αλλά σχεδόν αόρατο σύμπαν που περιλαμβάνει χιλιάδες δίκτυα, εκατομμύρια υπολογιστές και δισεκατομμύρια χρήστες σε όλο τον κόσμο, καθώς και πρωτόκολλα επικοινωνίας πολλαπλών επιπέδων, διάφορες φυσικές συσκευές σύνδεσης και πολυάριθμες προγράμματα εφαρμογής και **χαρακτηρίζεται τόσο από τεχνική όσο και κοινωνική πολυπλοκότητα κάτι που αποτελεί μια νέα πρόκληση για έρευνα για τους αναπτυξιακούς ψυχολόγους.**
- Η μελέτη της κατανόησής του διαδικτύου από τα παιδιά αποτελεί μια πρόκληση μεταξύ των ορίων των παραδοσιακών κατηγοριών της γνωστικής ανάπτυξης, της κοινωνικής-γνωστικής ανάπτυξης και της κοινωνικής ανάπτυξης.

Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: ένα νέο ερευνητικό πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

4. ως πηγή νέων μεθόδων για την αναπτυξιακή έρευνα, καθώς και ως ένα νέο ερευνητικό περιβάλλον που απαιτεί την ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών.

Ως πηγή νέων μεθόδων, οι εφαρμογές δημόσιας επικοινωνίας, (π.χ. δωμάτια συνομιλίας και πίνακες ανακοινώσεων) παρέχουν έναν πλαίσιο παρατήρησης της αλληλεπίδρασης μεταξύ των συνομηλίκων, η οποία δεν είναι συνήθως ορατή από τους ενήλικες και τους ερευνητές γενικότερα.

EU KIDS
ONLINE

Διάλεξη 1: Παιδιά, έφηβοι και διαδίκτυο: Ένα νέο ερευνητικό
πεδίο στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Σχετική βιβλιογραφία

- Ancis, J. R. (2020). The age of cyberpsychology: An overview. *Technology, Mind, and Behavior*, 1(1). <https://doi.org/10.1037/tmb0000009>
- Borzekowski, D. L. G., Fabil, J. N., & Asante, K. O. (2006). Online access by adolescents in Accra: Ghanaian teens' use of the Internet for health information. *Developmental Psychology*, 42, 450–458.
- Carson V, Janssen I. (2012). Associations between factors within the home setting and screen time among children aged 0-5 years: a cross-sectional study. *BMC Public Health*.23 (12),539, doi.org/10.1186/1471-2458-12-539.
- Cassell, J., Huffaker, D., Tversky, D., & Ferriman, K. (2006). The language of online leadership: Gender and youth engagement on the Internet. *Developmental Psychology*, 42(3), 436–449. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.3.436>
- Greenfield P, Yan Z. (2006). Children, adolescents, and the internet: a new field of inquiry in developmental psychology. *Developmental Psychology*, 42(3):391-4. doi: 10.1037/0012-1649.42.3.391.
- Holloway,D., Green, L. and Livingstone, S. (2013). *Zero to eight. Young children and their internet use*. LSE, London: EU Kids Online.
- Jackson LA, von Eye A, Biocca FA, Barbatsis G, Zhao Y, Fitzgerald HE. Does home internet use influence the academic performance of low-income children? *Dev Psychol*. 2006 May;42(3):429-35. doi: 10.1037/0012-1649.42.3.429. PMID: 16756435.
- Johnson G. (2006). Internet Use and Cognitive Development: A Theoretical Framework. *E-Learning and Digital Media*. 3(4):565-573. doi:10.2304/elea.2006.3.4.565
- Johnson, G. M. & K.P. (2008). Internet use during childhood and the ecological techno-subsystem, *Canadian Journal of Learning and Technology*, 1-11
- Johnson, G. M. (2010). Internet Use and Child Development: Validation of the Ecological Techno-Subsystem. *Educational Technology & Society*, 13 (1), 176–185.
- Johnson, G.M. (2010). Internet Use and Child Development: The Techno-Microsystem, *Australian Journal of Educational and developmental psychology*,10,32-43
- Lemish, D. (Ed.) (2022). *The Routledge International Handbook of Children, Adolescents, and Media*. 2nd ed. New York: Routledge.
- Subrahmanyam, K., Smahel, D., & Greenfield, P. (2006). Connecting Developmental Constructions to the Internet: Identity Presentation and Sexual Exploration in Online Teen Chat Rooms. *Developmental Psychology*, 42, 395-406. <http://dx.doi.org/10.1037/0012-1649.42.3.395>
- Whitlock JL, Powers JL, Eckenrode J. The virtual cutting edge: the internet and adolescent self-injury. *Dev Psychol*. 2006 May;42(3):407-17. doi: 10.1037/0012-1649.42.3.407. PMID: 16756433.

Προτεινόμενα Επιστημονικά Περιοδικά

- Frontiers in Psychology
- Australian Journal of Educational and developmental psychology
- Developmental Psychology
- Applied Developmental Psychology
- Early Education and Development
- International Journal of Early Years

Σχετικές ιστοσελίδες και βίντεο

- <https://digitalchild.org/>
- <http://www.eukidsonline.net/>
- <https://saferinternet4kids.gr/>
- **Minimising the risks & maximising the opportunities for children in a digital world (S.Livingstone)**
<https://youtu.be/-uTMw5o3FLY?si=OLXlvZ-DDjBfywKv>
- **Children's Rights in the Digital Age** <https://youtu.be/FRhZUup3aIQ?si=xWzdtUK7dkscD3Jy>
- **Children's data and privacy online | Sonia Livingstone** <https://www.youtube.com/watch?v=Pp5POLtxv3Q>
- **How children engage with the internet | Sonia Livingstone | TEDxExeter**
<https://youtu.be/SyjbDUP1o0g?si=77ZUfZrFnHF2Umm5>